AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BIZOTTSÁGA

Brüsszel, 5.12.2007
COM(2007) 764 végleges

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

STRATÉGIA AZ ERŐSEBB ÉS VERSENYKÉPESEBB EURÓPAI VÉDELMI IPARÉRT

{SEC(2007) 1596}
{SEC(2007) 1597}

A BIZOTTSÁG KÖZLEMÉNYE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK ÉS AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK BIZOTTSÁGÁNAK

STRATÉGIA AZ ERŐSEBB ÉS VERSENYKÉPESEBB EURÓPAI VÉDELMI IPARÉRT

1. BEVEZETÉS

Az európai védelmi ipar éves forgalma több mint 55 milliárd EUR. A világtermelés körülbelül 30%-a itt jön létre, és az ágazat 300 000 munkavállalót foglalkoztat. Húsz évvel ezelőtt majdnem kétszer ekkora volt a valós forgalom és az alkalmazottak száma. A hidegháború elmúltával felülvizsgálták a védelmi stratégiákat, az európai fegyveres erők átalakultak, a védelmi kiadások pedig csökkentek.

Európában az erős védelmi technológiai és ipari bázis (defence technological and industrial base, DTIB) továbbra is az európai biztonsági és védelmi politika (a továbbiakban: EBVP) nélkülözhetetlen alapját jelenti. Az EBVP arra szolgál, hogy a nemzetközi válságokra adandó válaszok érdekében önálló cselekvési képességet biztosítson az EU-nak, anélkül, hogy ez sértené a NATO fellépéseit. A védelmi technológiai és ipari bázis által létrehozott képességekre nem csupán a globális védelem teljesítéséhez, hanem az új biztonsági kihívásoknak való megfeleléshez is szükség van. Európát kizárólag erős védelmi technológiai és ipari bázis teheti autonómmá, és Európa csak így kínálhat megfizethető árakat, és működhet együtt nemzetközileg a védelmi felszerelések fejlesztésében és gyártásában.

Európában számos olyan vállalat van, amely az EU-ban és globális szinten egyaránt versenyképes, és világszinten vezető képességeket nyújt egyes piaci szegmensekben. Az európai iparnak szintén megvan a potenciálja ahhoz, hogy a globális kihívásoknak való megfeleléshez szükséges összes képességet előállítsa, és az EU nevében világszerte fellépő haderőket ellássa a szükséges nagy teljesítményű felszereléssel és rendszerekkel. Kulcsfontosságú azoknak a képességeknek az egyértelmű meghatározása, amelyekre az európai fegyveres erőknek szükségük van az említett kihívásokkal való szembenézéshez. Az Európai Védelmi Ügynökség (a továbbiakban: EVÜ) az EU Katonai Bizottságával együttműködésben egy képességfejlesztési terv kialakításán dolgozik a képességigények és -fejlesztés prioritásainak meghatározása érdekében.

A védelmi ágazat technológiaintenzív ágazat, és az itt folytatott élvonalbeli kutatás és fejlesztés más területekre is átterjed (spill-over hatás). A védelem, az elektronika, az információs és kommunikációs technológiák, a közlekedés, a biotechnológia és a nanotechnológia mind kölcsönösen kapcsolódnak egymáshoz. Ezek az iparágak együttesen olyan lehetőségeket, innovációs és know-how-forrást jelentenek, amely a gazdaság egészében sarkallja a fejlődést és a növekedést.

Ezen kívül sok új védelmi céllal kifejlesztett technológia vált polgári ágazatok motorjává, mint például a globális helymeghatározás, az internet vagy a földmegfigyelés. Mindez egyre inkább kétirányú folyamattá válik, hiszen a polgári ágazatok is hozzájárulnak a védelemhez (például a szoftverfejlesztés révén). Ez a növekvő és kölcsönösen megtermékenyítő hatás a lisszaboni növekedési és foglalkoztatási stratégia szempontjából is jelentős.

Az ágazatot ráadásul egyre nehezebb definiálni, ahogy a védelem, a biztonság és a polgári technológiák (pl. elektronika, távközlés) határai egyre inkább összemosódnak. A békefenntartó és béketeremtő missziók, illetve a terrorizmus hatása nyomán elmosódtak a belső és külső biztonság közötti határvonalak, és jobb politikai koordinációra van szükség a kettő között.

Mindazonáltal világos jelek mutatnak arra, hogy a nem megfelelő politikai és jogi keretek visszatartják az európai védelmi ipart. Egy friss európai parlamenti kiadvány[1] bemutatja a „nem-Európa" magas költségeit: különböző nemzeti szabályozások, engedélyeztetési eljárások, exportellenőrzési listák, az információ megosztásának hiánya stb. Ez pedig bürokráciát és kettősségeket generál, gátolja az innovációt, növeli az árakat, és árt a versenyképességnek.

Ez a közlemény az erősebb és versenyképesebb európai védelmi ipar stratégiáját mutatja be. Elismeri az iparág sajátos jellegét és a kormányokkal ápolt kivételes kapcsolatát, ám úgy érvel, hogy még sokat lehet tenni az iparág teljes potenciáljának felszabadításért, annak érdekében, hogy a tagállamoknak kedvező ár-érték arányt nyújtson, valamint hatékony és hatásos módon teremtse meg az EBVP-hez szükséges képességeket.

2. A VÉDELMI IPAR PIACÁN TAPASZTALHATÓ FEJLEMÉNYEK

Az ágazatot számos szerepben a kormányok uralják, például mint szabályozók, tulajdonosok, többségi részvényesek, K+F tevékenységek finanszírozói és legfőbb vásárlók. Ugyanakkor számos más fél is részt vesz annak a politikai és szabályozási keretnek a megalkotásában, amelyben az iparágnak működnie kell. A védelmi és biztonsági politikai irányvonalakat az Európai Unió, a NATO és az egyes tagállamok szabják meg. A szabályozási keretet a Szerződés előírásai, a közösségi politikák és a tagállamok alakítják ki. A tagállamok és a Bizottság által közösen működtetett EVÜ célja, hogy támogassa a Tanácsnak és a tagállamoknak az európai védelmi képességek javítására irányuló erőfeszítéseit, illetve erősítse az európai védelmi technológiai és ipari bázist (DTIB).

2.1. Pénzügyi feltételek

A védelmi ipar kilátásait leginkább meghatározó tényezők a nemzeti védelmi költségvetések. Ezek nemzeti politikai irányvonalakat és prioritásokat tükröznek, és a hidegháborút követő 20 évben – a béke hozadékaként – megfeleződtek (a 80-as években a GDP 3,5%-áról a jelenlegi átlagos 1,75%-ra), ami a forgalom és a foglalkoztatás csökkenéséhez vezetett. Az EVÜ szerint[2] **valószínűtlennek látszik, hogy Európában növekedjenek a teljes védelmi kiadások**. A kutatási és technológiai beruházások, a fejlesztés és a beszerzések sokkal kisebb arányban vannak jelen a teljes európai védelmi költségvetésben, mint az Egyesült Államokban. Ugyanekkor **növekedtek a katonai felszerelés költségei,** és **átszervezték a fegyveres erőket, ami még fontosabbá tette a versenyképesség és az ár-érték arány javítására való törekvést**.

---

1 „The Cost of Non-Europe in the Area of Security and Defence" („Nem-Európa ára a biztonság és a védelem terén").

2 Long-term vision – A perspective on industry (hosszú távú jövőkép – iparági perspektíva), az EVÜ irányítóbizottságának támogatásával, 2006. szeptember.

Miközben a múltban néhány tagállam megengedhette magának, hogy átfogó védelmi technológiai és ipari bázist tartson fenn, addig az elszigetelt nemzeti védelmi költségvetések már nem képesek a kiváló minőségű termékek teljes skálájának fejlesztését finanszírozni, és egyre kevesebb az új nemzeti védelmi program.

Az európai védelmi kiadások csökkenése a kutatási és technológiai befektetésekre is hatással van. Miközben az USA védelmi költségvetése körülbelül kétszer akkora, mint az összes európai védelmi költségvetés összesen, az USA ennek nagyjából 35%-át beruházásra fordítja, szemben Európa alig 20%-ával; az Egyesült Államok ráadásul hatszor annyit költ védelmi K+F-re, mint Európa. Európában ezen kívül a K+F-re fordított beruházások széttöredezettek, ami kettősségekhez és a szűkös erőforrások elpazarlásához vezet.

2.2. A piac széttöredezettsége

Bár a védelmi gyártás hat tagállamban összpontosul (Németország, Spanyolország, Franciaország, Olaszország, Svédország és az Egyesült Királyság), kiegészítő felszerelést és rendszereket gyártó vállalatok Európa-szerte találhatók. A tagállamok azonban a felszerelésre fordítható költségvetésüknek csaknem 85%-át odahaza költik el.

Az európai kormányok egyértelműen **saját nemzeti védelmi iparukat részesítik előnyben**, nem csak a munkahelyek megvédése és a beruházások fellendítése végett, hanem az ellátás és az információ biztonságának szavatolása érdekében is. A tagállamok vonakodnak elfogadni a kölcsönös függést. Ennek következtében más tagállamok gyártóinak a hazai védelmi piacokhoz csak korlátozott hozzáférésük van, vagy semmilyen sincs. Ez számos kettősséget eredményez, ami világosan látható azon, hogy az EU-ban 89 különböző fegyverprogram van, míg az Egyesült Államokban csak 27.

Ráadásul a Szerződés 296. cikke lehetővé teszi a tagállamoknak, hogy nemzetbiztonsági okokból mentesüljenek a belső piaci szabályok alól. Konkrétan a tagállamok nem kötelesek olyan információt szolgáltatni, amelynek közlését ellentétesnek tartják alapvető biztonsági érdekükkel, illetve intézkedéseket hozhatnak az alapvető biztonsági érdekeik védelme érdekében általuk szükségesnek tartott, „fegyverek, lőszerek és hadianyagok előállításával vagy kereskedelmével” kapcsolatosan. Ezek az intézkedések azonban „nem befolyásolhatják hátrányosan a közös piacon belüli versenyfeltételeket a nem kifejezetten katonai célokra szánt termékek tekintetében”.

A védelmi ipari áruk hazai piacai Európában a következők miatt széttöredezettek:

- A tagállamok széles körben használják ki a 296. cikket, hogy **védelmi szerződéseiket mentesítsék az EU beszerzési szabályai alól**, jóllehet a Bíróság kijelentette, hogy a mentesség használatának kivételes, világosan meghatározott és egyedileg indokolt esetekre kellene korlátozódnia.

- A EU-n belüli **védelmi felszerelések transzferét ellenőrző** nemzeti rendszerek nem tesznek különbséget a harmadik országokba irányuló export és a tagállamok közötti transzfer között. Ez fölösleges bürokráciát szül, amely a vállalatoknak évente 400 millió EUR-ba kerül. Ezek a magas költségek tovább korlátozzák a versenyképes kis- és középvállalkozói (a továbbiakban: kkv.) alvállalkozók lehetőségeit a többi tagállamban.

- A **stratégiai védelmi vagyon ellenőrzéséről** szóló jogszabályok, amelyeket néhány tagállam az utóbbi években finomított (pl. az Egyesült Királyság 2002-ben, Németország 2004-ben és Franciaország 2005-ben) nem vesznek tudomást az európai dimenzióról.

- A tagállamok ritkán és ad hoc módon működnek együtt és egyeztetnek a követelmények meghatározása, valamint a K+F vagy a közös gyártási programok tekintetében. A **védelmi követelmények** nemzeti szempontból történő meghatározását tovább súlyosbítja a nem harmonizált **szabványok** használata, amely akadályozza az együttműködést a K+F és a gyártási programok terén.

- Torzulást eredményeznek az **ellentételezési követelmények**, amelyeket a védelmi beszerzésekhez kapcsolódva sok tagállam még mindig előír. Jóllehet, gyakran segítenek a védelmi kiadások fenntartásában, és bizonyos mértékig tükrözik az európai védelmi ipar és piacok jelenlegi szerkezeti gyöngeségeit, fennáll azonban a veszély, hogy a vásárló államok nem annyira a termék versenyképességével, hanem inkább a felajánlott ellentételezés vonzerejével törődnek.

2.3. Külső piacok

Az európai kormányokat semmi sem korlátozza védelmi kereskedelmi partnereik kiválasztásában. Ez azt jelenti, hogy a hazai felszerelés egyértelmű előnyben részesítése ellenére Európa védelmi felszerelésének jelentős része import, elsősorban az USA-ból. Miközben a legtöbb európai piac nyitva áll az Egyesült Államok gyártói előtt, az európai előállítók gyakran zárt ajtókat találnak, amikor megpróbálnak védelmi termékeket az USA-ba exportálni. Ez megnehezíti az európai védelmi ipari vállalatok számára, hogy megosszák költségeiket, és fenntartsák, illetve fejlesszék tervezési szakértelmüket.

2.4. Következtetés

Az európai védelmi ipar és Európa biztonsági és védelmi törekvései szempontjából elengedhetetlen a hosszú távú versenyképesség javítása. A további ágazati reformnak a nagyobb fokú specializálódásra kell irányulnia, amely integráltabb ellátási láncot és versenyképes európai védelmi technológiai és ipari bázist eredményez.

A védelmi ipari eleddig javarészt a nemzeti környezethez alkalmazkodott. Jóllehet az EU-ban sor került néhány határokon átívelő vállalategyesülésre, a legtöbb európai együttműködés azonban inkább közös program vagy közös vállalat formáját ölti, aminek csekély hatása van a versenyképesség javulására. Ez lassította az európai védelmi iparban zajló konszolidálódást, specializálódást, korszerűsítést és szerkezetátalakítást, és korlátozta a gazdaságban másutt jobb termelékenységgel felhasználható tőke felszabadulását.

Mivel az ágazat továbbra is a ritka, új védelmi programokhoz és a viszonylag alacsony kutatási és beruházási kiadásokhoz alkalmazkodik, egyre költségesebb lesz Európában a gyártási kapacitás és – a stratégiailag jóval fontosabb – K+F létesítmények fenntartása. Máris zajlik a tőkeelvándorlás jobban megtérülő beruházásokat keresve az Egyesült Államokban és máshol.

Ez a hozzáállás nem tartható fenn tovább, ha Európa dinamikus és jelentős védelmi technológiai és ipari bázist kíván fenntartani. Változatlan politikai irányvonalak mellett az európai gazdasági ágazat azt kockáztatja, hogy javarészt nem európai fővállalkozókat támogató piacirés-szolgáltatóvá válik, és ezzel veszélyezteti a EBVP-hoz szükséges képességeket önálló kifejlesztő ipari kapacitást.

A védelmi iparhoz való szétzilált európai hozzáállás javításához **dinamikus stratégiára van szükség**. Olyan stratégiára, amely fokozza a védelmi ipar versenyképességét, felkészíti a jövő kihívásaira, előmozdítja innovációs kapacitását, megőrzi a jó minőségű munkahelyeket és további ilyeneket hoz létre, illetve tovább fejleszti az ágazat jelenlegi erősségeit.

3. POLITIKAI INTÉZKEDÉSEK AZ EURÓPAI VÉDELMI IPARI PIAC ERŐSÍTÉSÉÉRT

Ez a fejezet olyan **politikai intézkedések széles skáláját** mutatja be, amelyeken a Bizottság továbbra is szorosan és hatékonyan fog partnereivel – különösen az EVÜ-vel – együtt dolgozni a legjobb eredmény biztosítása érdekében. Az intézkedések arra irányulnak, hogy javuljon az általános koordináció, erősödjék a védelmi termékek belső piaca, és segítséget kapjon az Európában szükséges kiigazítási és modernizációs folyamat.

3.1. A védelmi termékek belső piacának működését javító politikai irányvonalak

3.1.1. Új jogszabályok

A Bizottság számára prioritás a védelmi termékek belső piaca működésének javítása. Ehhez a közleményhez ezért járul egy a védelmi termékek EU-n belüli transzferéről szóló irányelvjavaslat és egy a védelmi beszerzésekről szóló irányelvjavaslat is. Mindkét javaslatnak az a célja, hogy hozzájáruljon az európai védelmifelszerelés-piac (European Defence Equipment Market, EDEM) fokozatos létrejöttéhez, ahol is az egyik tagállamban székhellyel rendelkező szállítók korlátozás nélkül szolgáltathatnak az összes tagállamban. A javaslatok megteremtik a versenyképesebb és erőteljesebb európai védelmi ipar létrejöttének kereteit, és a lehető leghamarabb végre kellene őket hajtani.

A **védelmi termékek EU-n belüli transzferéről szóló irányelvjavaslat** a fölösleges papírmunka kiküszöbölésével könnyíti meg a kereskedelmet. A más tagállamokban székhellyel rendelkező szállítóktól beszerző kormányok az ellátás biztonságának javulását fogják érzékelni. Az engedélykérelmek költségének jelentős csökkentésével és annak lehetővé tételével, hogy a rendszerintegrálók előre jobban látható feltételekkel nyissák meg ellátási láncukat, az új szabályok javítani fogják a versenyképes kkv.-k esélyeit arra, hogy részegységeket vagy alrendszereket szállítsanak, ezzel hozzájárulva az európai piac dinamikusabbá tételéhez.

A **védelmi beszerzési irányelvjavaslat** úgy fogja fokozni az EU védelmi piacainak nyitottságát és versenyképességét, hogy eközben olyan specifikus jellegzetességeket is figyelembe vesz, mint például az ellátás és az információ biztonsága. Ez csökkenteni fogja a területen meglévő szabályozások összevisszaságát, illetve fokozni fogja a versenyt és az átláthatóságot, és így segíti a kkv.-kat, hogy alvállalkozási szerződéseket találjanak, és ezekre ajánlatokat tegyenek. Azzal, hogy a kezdeményezés a fegyver, lőszer, hadianyag illetve bizonyos érzékeny, nem katonai, biztonsági cikkek beszerzésére új szabályokat állapít meg, tovább korlátozza a Szerződés 296. cikkének használatát azokra a kivételes esetekre,

amelyeket a Bíróság határozott meg. Továbbá a Bizottság[3] és az EVÜ által korábban megtett lépésekre épít, hogy így ösztönözze a védelmi piacok nagyobb nyitottságát.

3.1.2. Egyéb intézkedések

Az európai védelmifelszerelés-piac működése a **védelmi piaci integráció előtti** további **akadályok** minimálisra csökkentésével tovább javítható.

A védelmi piacok megnyílásának megkönnyítése érdekében a Bizottság **közös szabványok használatát** fogja támogatni. Egy védelmi szabványosítási kézikönyv (Defence Standardisation Handbook) kidolgozása érdekében összegyűjtötte az érdekelteket, és jelenleg az EVÜ-vel együtt azon dolgozik, hogy a kiadvány használatát ösztönözze. **A Bizottság felhívja a tagállamokat, hogy védelmi beszerzéseik során teljes mértékben a kézikönyvre támaszkodjanak.**

A tagállamok közötti nagyobb bizalom fokozná az EU-n belüli transzferről szóló új irányelv és a védelmi beszerzési irányelv hatékonyságát. Ehhez megfelelő biztosítékokból álló közös rendszerre van szükség, amelyhez – mind a technológiafinanszírozás, mind pedig a teljesítmény szempontjából – ellenőrzési lehetőségek járulnak. Lehetséges ugyan, hogy egy ilyen stabil ellátási biztonságra és ágazati információra vonatkozó rendszert fokozatosan kell kiépíteni, azoknál a tagállamoknál kezdve, amelyek már készen állnak a kölcsönös függésre, ám végül egy minden tagállamra kiterjedő rendszer irányába kell dolgozni. A Bizottság 2008-ban fogja megkezdeni – **a tagállamokkal szoros együttműködésben – annak vizsgálatát, hogy milyen lehetőségei lennének egy** olyan **európai uniós információbiztonsági rendszernek**, amely lehetővé tenné érzékeny információk cseréjét a tagállamok és az európai vállalatok között. A tevékenység a rendszer lehetséges alkalmazási körét, tartalmát és formáját fogja mérlegelni.

A stratégiai védelmi vagyonról szóló nemzeti jogszabályok színes egyvelege akadályozza a konszolidálódást, a kettősségek megszűnését és a hatékonyabb ágazatok kifejlődését. Ez a jövőben **egy európaibb ellátási láncban** szintén alkalmatlannak bizonyulhat **a vagyon ellenőrzésének biztosítására.** Természetesen egyensúlyt kell teremteni a befektetési szabadság és a védelmi érdekek védelme között a nélkülözhetetlennek minősülő anyagok és más vagyon tekintetében. A versenyképes európai szintű ellátás biztosítása érdekében a Bizottság 2008-ban nekifog egy **tanulmány** elkészítésének **annak meghatározásáról, hogy a jövőben hogyan végezhető el a védelmi vagyon ellenőrzése**. Ez az Európa rendelkezésére álló lehetőségeket fogja sorra venni, alapvető védelmi és biztonsági érdekei fenntartása érdekében.

A Bizottság szükség szerint továbbra is ki fogja használni a rendelkezésére álló szerződési rendelkezéseket és jogi eszközöket a védelmi ipari termékek **tisztességes versenyének biztosítása** és a nem katonai piacokon a verseny torzulásának elkerülése érdekében.

- Gazdasági szempontból minden **ellentételezés** torzíthatja a piacok működését, és akadályozhatja Európa védelmi piacainak integrációját. A végső cél ezért olyan piaci feltételek és olyan európai védelmi technológiai és ipari bázis megteremtése, amelyben erre a gyakorlatra már nem lesz szükség. Itt vigyázni kell arra, hogy az európai vállalkozások versenyhelyzete ne legyen rosszabb, mint a harmadik országok szállítóiéi.

---

[3] COM(2006) 779.

- A tagállamok közötti jobb ellátási biztonsággal és az EU-szerte alkalmazható megfelelő beszerzési szabályokkal együtt járó fokozatos piacnyitásnak köszönhetően növekedni fog az átláthatóság, a 296. cikk használatához pedig valószínűleg egyre ritkábban folyamodnak majd. A nyitott piacok létrehozásának összefüggésében azonban még fontosabbá válik az **egyenlő versenyfeltételek biztosítása**. Ezért a kölcsönös bizalom létrejöttéhez a védelmi ágazatoknak nyújtott támogatásoknak teljesen átláthatóaknak kellene lenniük.

3.2. Policies to improve overall coordination

A tagállamoknak vállalniuk kell arra vonatkozó felelősségüket, hogy közösen látják el az EBVP-t a szükséges ágazati és technológiai eszközökkel. Bár a katonai képesség a tagállamok ügye, a költséghatékonyabb megoldások érdekében az európai polgári és katonai programok erőforrásainak egymással történő megosztásán és egyesítésén keresztül – a technológia és a közös szabványok sokféle felhasználásának igénybevételével – megkereshetnék a legjobb teljesítményszintet

3.2.1. A kereslet egyesítése

Ehhez **a védelmi tervezésre és beruházásra vonatkozó elképzelések folyamatos cseréjére** van szükség. Ez azt kívánja meg, hogy a tagállamok átláthatóbbak legyenek egymás számára, és hajlandóak legyenek a mainál kevesebb tevékenységre koncentrálni oly módon, hogy kiválósági központokra összpontosítanak, amelyeknek egy elsősorban piacvezérelt folyamatból kellene kialakulniuk. Mivel a védelemben hosszú időre elnyúlik a K+F, a termékek élettartama és az alkalmazásban lévő eszközök modernizálása, a kereslet koordinálásának első lépése szükségképpen az, hogy **a tagállamok hangolják össze beszerzéseik időzítését**. Az EVÜ már dolgozik a kérdés megoldásához vezető utakon. Ezen kívül a tagállamok közép- és hosszú távú védelmi tervezésének kölcsönös átláthatóságával közös beruházási projektek, egyesített beszerzések és koherens szerepspecializáció lehetőségeit lehetne meghatározni. Az EVÜ már elkezdett **információkat gyűjteni a tagállamok védelmi kiadásairól, hogy több lehetőséget teremtsen a beruházások összehangolásához és a kereslet egyesítéséhez.** Ez a fejlődés olyan európai együttműködési programok meghatározásához is vezethetne, mint amilyeneket jelenleg az OCCAR (Organisme Conjoint de Coopération en matière d'Armement, közös fegyverkezési együttműködési szervezet) valósít meg.

3.2.2. K+F beruházások egyesítése

Európa jelenleg kormányzati védelmi kiadásainak kevesebb mint 5%-át költi K+F-re[4]. **A K+F-re szánt védelmi kiadások arányának növelése** az európai védelmi ipar innovatív kapacitásának előmozdításával **javítaná a versenyképességet.** Ugyanekkor van értelme olyan lehetőségek keresésének, hogy a védelem területén minden – politikai, ágazati és tudományos – szinten **egyesíthető legyen a kutatás és hálózatba szervezhetők legyenek erőforrások**. Ez különösen fontos az együttműködő kutatásnak a későbbi piaci konvergenciára gyakorolt hatása miatt.

[4] 2005-ben az EU-24 esetében 9 milliárd EUR, a 193 milliárd EUR-s teljes költségvetésből.

A védelemben tevékenykedő kutatók olyan technológiákat fejlesztenek ki, amelyek – mielőtt konkrét alkalmazássá fejlesztenék őket – gyakran hasonlóak polgári megfelelőjükhöz. A fölösleges megkettőződések elkerülése végett, illetve a polgári biztonság és a védelem – egymástól esetleg különböző – követelményeinek és politikai prioritásainak figyelembe vétele érdekében hasznos lenne **szisztematikusan meghatározni a kutatási és fejlesztési programok közötti szinergiákat**, például a 7. kutatási keretprogram biztonságkutatási programja és az EVÜ által tervbe vett vagy koordinált, védelemhez kapcsolódó kutatási tevékenységek között.

Ezen kívül 2007 szeptemberében megindult az **európai biztonságkutatási és innovációs fórum** (European Security Research and Innovation Forum, ESRIF), amely 2009-ben be fog mutatni egy közös biztonságkutatási menetrendet, útmutatóként az európai és nemzeti szintű biztonságkutatás programozásához. A fórum az állami és magánszféra közötti kommunikációs csatornákat is javítani fogja az európai biztonságkutatás területén, és növeli a folyamatban levő programok és kezdeményezések közötti átláthatóságot és koordinációt.

3.2.3. A kkv.-k helyzetének erősítése

A 3.1.1. pontban vázolt intézkedések **önmagukban is erősíteni fogják a kkv.-k pozícióját**. Konkrét intézkedésekre került sor, hogy ösztönözzék a kkv.-k részvételét a 7. kutatási keretprogram biztonsági témájú kutatási területén és „A kkv.-k javára végzett kutatás” kezdeményezéssel. Ezek az intézkedések többek között arra terjedtek ki, hogy a kkv.-k esetében 50%-ról 75%-ra emelkedett a maximális visszatérítési ráta és egyszerűsített részvételi szabályokat vezettek be. A kkv.-k piaci lehetőségek megtalálásában és kiaknázásban való segítése érdekében az EVÜ összeállította **az ellátási láncban bevált gyakorlatok kódexét** (Code of Best Practice in the supply chain, CoBPSC) és a védelmi beszerzések viselkedési kódexét kiegészítendő kifejlesztett egy **elektronikus portált**[5]. A Bizottság szorosan figyelemmel fogja kísérni az EVÜ kódexének és – miután elfogadták – a védelmi beszerzési irányelvnek a megvalósulását.

3.3. Kísérő politikák

A fent bemutatott intézkedések hozzájárulnak az európai védelmi ipar versenyképességéhez, és több együttműködést, specializációt és innovációt eredményeznek. Az erősebb versennyel jellemezhető piacok erősebb vállalatok megjelenéséhez vezetnek, amelyek jó minőségű új munkahelyeket teremtenek.

---

[5] http://www.eda.europa.eu/ebbweb

3.3.1. A külföldi piacok megnyitása

Egy erős és versenyképes európai védelmi iparnak az **EU-n kívüli gazdasági lehetőségek**ből is származhat haszna. Tudomásul véve a különböző nemzeti exportpolitikák lehetséges hatását, a harmadik piacokon történő nagyobb eladások fokoznák a nyereségességet, valamint a K+F-be, gyártó létesítményekbe és humán tőkébe való befektetések megtérülését. A nemzetbiztonság megőrzésére vonatkozó rendeletek, a „Buy American" (*amerikait vásárolj!*) védelmi rendelkezések és más intézkedések miatt pillanatnyilag az európai védelmi ipar – az Egyesült Államokban lévő létesítmények kivételével – gyakorlatilag ki van zárva az USA piacára történő szállításokból. Az **európai védelmi ipar így nehezen tudja saját hasznára fordítani az amerikai gazdasági lehetőségeket**, míg az Egyesült Államok vállalatai könnyebben férnek hozzá az európai piacokhoz.

Európa számára az USA-beli piaci hozzáférés javítása érdekében fontos annak **biztosítása, hogy az európai védelmi ipar innováció és minőség tekintetében egyenrangú fél legyen az amerikai versenytársaknak**. Az európai technológiai függőség csökkentése felé mutató első lépés a hazai együttműködés európaibb megközelítése. Az elsősorban a kulcsfontosságú technológiák és ágazati képességek azonosítása és fejlesztése érdekében tett közös intézkedések, és ezek EU számára történő biztosítása fokozná nagyban a hitelességet, és csökkentené az ITAR korlátozásait (International Traffic in Arms Regulations, az Egyesült Államok nemzetközi fegyverkereskedelmi szabályozása).

Az USA piacának azonban nem szabad elterelni a figyelmet a gyorsan növekvő gazdaságok felől érkező potenciális új kihívásokról és lehetőségekről, illetve az újabb jelentős versenytársak lehetséges megjelenésétől. Annak biztosítása érdekében, hogy az európai vállalatok – az EU fegyverkivitelről szóló magatartási kódexének keretében cselekedve – ezeket a gazdasági lehetőségeket hasznukra fordíthassák, a **Bizottság nemrég bemutatta a feltörekvő gazdaságokban való piacra jutásról szóló felfrissített stratégiáját**[6]. A kezdeményezés szerint a Bizottság fel fog lépni a külföldi védelmi piacokra való bejutást gátló – piacrajutási adatbázisban meghatározott – legfőbb akadályok ellen.

3.3.2. A változások kezelése

Az ágazati politikának szerves része a változások idejenkorán történő felismerése és kezelése. Miközben egy a piaci változásokat sikeresen kezelő ágazat új lehetőségeket és előnyöket teremt, **a kiigazításnak lehet bizonyos ára, többek között munkahelyek megszűnése egyes régiókban és/vagy munkavállalói kategóriákban.**

A védelmi ágazatban bekövetkező további piaci integráció esetleges gazdasági és társadalmi következményeit aktív társadalmi párbeszéddel kell kezelni, amely megkönnyíti a változás és a szerkezetátalakítás kezelését. A 2005-ös állami támogatásokra vonatkozó cselekvési terv keretében elfogadott reformok közül számos – többek között a regionális és a képzési támogatás – szintén hozzájárulhat a szerkezeti változások előzetes felismeréséhez és kezeléséhez, ahogy ezt a strukturális alapok, elsősorban az Európai Szociális Alap is megteheti.

---

[6] COM(2007) 183.

3.3.3. Az európai védelmi ipari piacirányítás javítása

Az EVÜ létrehozása megerősítette Európa azon szándékát, hogy hatékony keretet kínáljon a fegyverkezési együttműködés előmozdításához és fokozásához, illetve a védelmi képességek fejlesztéséhez.

Az EVÜ irányítóbizottságában a Bizottság tagsága annak elismerése, hogy ezen az érzékeny területen szerepet tölt be, és szilárd alapot biztosít a különféle cselekvések közötti összehangoló intézkedéseknek. Az EVÜ és a Bizottság ezen kívül azonos módon ítéli meg a helyzetet: az EU-nak versenyképes védelmi iparra, ennek pedig európai piacra van szüksége.

Az **EU-ban rejlő teljes potenciál kizárólag akkor aknázható ki, ha valamennyi érdekelt fél hatékonyan működik együtt.** A megoldás az, ha a védelmi ipar versenyképességét érintő valamennyi politikai vonatkozás közötti szinergiák optimalizálása érdekében strukturált párbeszéd folyik a tagállamok illetékes szerveivel az EU második pillérén és az EVÜ-n belül, a hatáskörök jelenlegi átruházásának keretében.

E célból megfelelő mechanizmusnak kellene az EU **rendelkezésére állnia**, amely európai szinten biztosítja **a biztonság és a védelem kihívásairól és főbb kérdéseiről – köztük az ágazati versenyképességről –szóló eszmecserét, a meglévő nemzeti szakértelem, pl. a szakértői csoportok (think tanks) figyelembe vételével.** A **Bizottság** az összes érdekelt féllel együtt **fogja feltárni az ennek elérésére alkalmas legjobb módszereket.**

4. KÖVETKEZTETÉS

Elérkezett az idő, hogy erőteljes lépéseket tegyünk az európai védelmi ipar versenyképességének fokozására. Egyszerűen szólva, ha a jelenlegi úton haladunk tovább, akkor az európai polgárok továbbra is túl sokat fognak fizetni, amihez képest túl kevés védelmet és biztonságot kapnak, az európai védelmi ipar pedig elveszíti versenyképes élvonalát.

Az ebben a közleményben bemutatott stratégia azáltal teremthet jobb feltételeket Európa védelmi iparának a jövő kihívásaira való felkészüléshez, hogy növeli versenyképességét, előmozdítja az innovációt, miközben a jelenlegi erősségekre épít, tisztességesebb piacot hoz létre, továbbá megőrzi a jó minőségű munkahelyeket, és újakat teremt. Ez a stratégia biztosítani kívánja, hogy az európai védelmi ipar a legjobb képességekkel lássa el az európai biztonsági és védelmi politikát (EBVP).

A tagállamoknak, az EVÜ-nek és a Bizottságnak egyénileg és közösen is meg kell tenni az ahhoz szükséges lépéseket, hogy az európai védelmi ipar belső piacának erősítése érdekében a védelmi politika teljes területén előmozdítsák a koordinációt. Ez a közlemény a Bizottság hozzájárulását vázolja föl ehhez a közös célkitűzéshez.